

DEBRECZEN

POLITIKAI, TARSADALMI és KOZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:
Nagyobb terjedelmű a többnapos hirdetések alkalmával a legelőször kiadott példányok felhirdetési díjában a többnapos díj 20% -al kevesebb.

„Nyitász”-ban megjelent közzététel minden példány 20 kr.

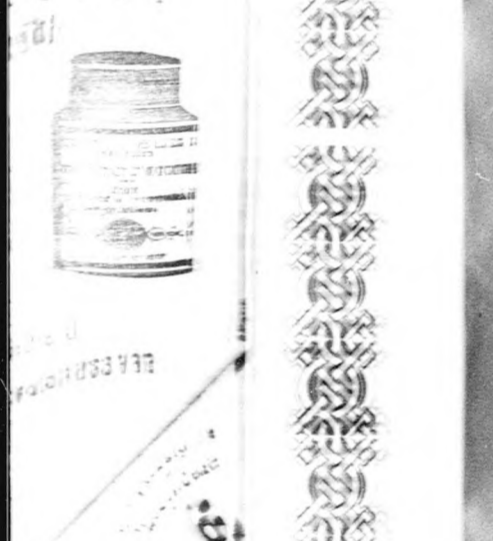
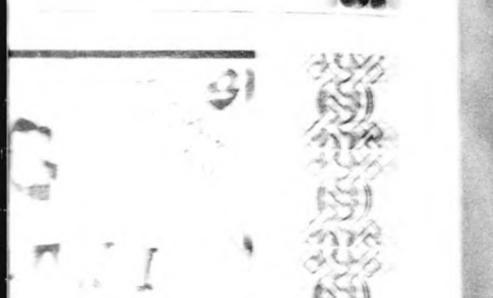
Hirdetők felhívjuk a figyelmüket, hogy a hirdetésükben a legelőször kiadott példányok felhirdetési díjában a többnapos díj 20% -al kevesebb.

Név nélkül vagy börtönmentesültek által küldött levelek nem vesztnek figyelmet.

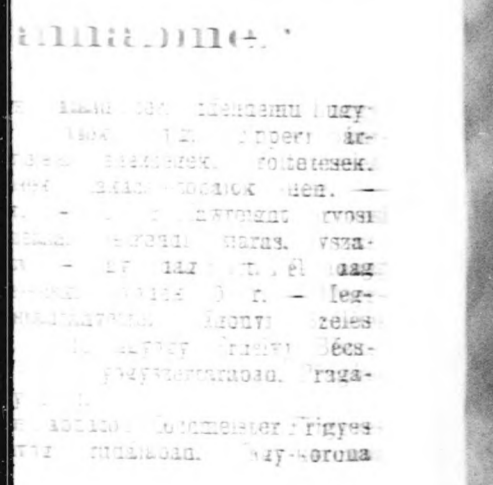
Kéziratok visszafelvétele nem adatik.

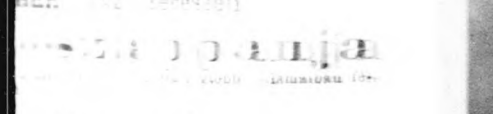
Állomás a vasúton.

Állomás a vasúton.

Állomás a vasúton.

Állomás a vasúton.

Állomás a vasúton.

Állomás a vasúton.

Bécs.
(Sz.) A történelem kiváló városainak egyike Bécs, meggyőződhetünk arról, hogy az újabbkori történelem sokszor, sok esetben elhagyja a régiéket s újabbakhoz szegődik.

A régi császári város most láthatja át, hogy nagyságának és előhaladásának alapját nem kereskedelme, nem ipara vetette meg, hanem az uralkodóház azon kiváló gondossága, hogy a család minden tagja Bécsben lakott, ennek a városnak a fejlődését hordozta szívében, itt költötte el millióit, ide vonzotta a külföldieket, a monarchia s a külföld diplomáciáját és míg a nemzet szövetség székhelye volt, ide zárdokoltak a német irodalmi világ legkitűnőbb alakjai is.

Aachen, Regensburg, e hajdani császár koronázó városok élő tanúságai annak, miként lehet egy-egy várost virágra emelni a fejedelmi fény és pompa által, a melyek azután elenyésznek, mint elkopik maga a bitor, mely őket fényével bearányozta.

Lassan-lassan meggyőződnek a monarchia bőlseiről arról is, hogy egy határszéli városból a birodalmat kormányozni nem lehet, hanem keresni kell pontot, mely leg több biztonságot ígér s a birodalomnak mintegy szívé képezi.

Nagyon nehéz a hagyományokkal szaktítani, de lehet!

A trónörökös keleti útja arra mutat, hogy őt, mint a ki önálló gondolkodásának számos jeleit adta, megakarják ismertetni kelet viszonyaival s körülményeivel, hogy ezáltal ne legyenek hiú ábrándok lakó helyei a bécsi Burg termei, hanem ismerje fel az uralkodó család feje, hogy a mi érdekünk nem Frankfurt vagy a Spree mellett új császár város felé vonz, hanem kelet felé, a Balkán félsziget felé, honnan ki kell szorítani az orosz politikát, az angol érdeket s helyébe be kell plántálni a magunkét.

Bécs a nyugati politika s a nyugati érdekek letéteményese, Budapest a keleti és így hiru remények, testetlen ábrándok büne nélkül mondhatjuk, hogy a jövő nem Bécs, hanem Budapest, főleg azóta, mióta Bécs megszűnt Németország metropolisá lenni és lett a monarchia egyik határszéli városa.

Mi nem óhajtjuk azt, hogy Bécs vagyonságában, lakosai számában, előhaladásában károsodást szenvedjen, de óhajtjuk, hogy a mi hazánk érdekeinek útjában ne álljon s ha Bécs eddig absorbeálta a monarchia jogait, előhaladását, vagyonságát és a centralizáció központja és képviselője volt, a mi hazánk, mely a decentralizáció mintaképe, saját jogaival, előhaladásával és vagyonságával önállóan intézkedhessék, a mi érdekeinknek megfelelően.

Ime! Bécs város tulhajtott centralizációjának már Pozsony is, e másik határszéli város, szinte hadat üzen.

Az osztrák miniszterek eddig azt hitték, hogy Pozsony Bécsnek elővárosa és most belátják, hogy az bizony olyan határszéli város épen, mint Bécs, csak hogy eddig német volt minden ízében, még az ott tartott országgyűlések sem bírták megmagyarosítani, érdekei és jövője pedig elválnak rejtvé, elválnak temetve, legfeljebb szomorúan gondoltunk arra, hogy a germanizáció épen e városban ütötte fel székét a legkíméletlenebbül és mikor a harmadik egyletem felállításáról volt szó, megdöbbenünk annak gondolatára, hogy gyermekeink itt fogják beszívni azt a nemzetellenes sorvasztó levegőt, melyből a hazára betegség, pusztulás árad.

Hát van most Pozsonyban egy nemzeties mozgalom. Mily erős lehet ennek áramlata? — nem tudjuk; de azt tudjuk, hogy az osztrák miniszterek tulhajtott centralizálási törekvése, Bécsnek mindent absorbeálni törekvő hajlama ezt a magyarországi német várost is szembe állították az osz-

trák fővárossal s oly érdeket keltettek fel, melynek végkövetkezménye könnyen az lehet, hogy az elosztrákosodásnak nem sok idő multával a magyar Pozsony kiálthatja oda:

— Eddig lehet, de ne tovább.
A bécsi marhavásár, pedig ez Bécsét kiválóan érdekli, átköltözött Pozsonyba. És a pozsonyi marhavásárt nem csupán Magyarországban keresik fel, hanem Morva- és Csehországból, Galiciából, Bukovinából, tehát azon helyekről, a melyekre Bécs a legutóbbi időben oly bizony támaszkodott.

Ime! abból is kiténik, hogy Bécs tulajdonképpen csak egy határszéli város, melynek környéke nem eléggé kiterjedt és vagyonos arra, hogy e nagy város lakosait ellássa élelmi-cikkkel, sőt félszeg intézkedéseivel még a monarchia többi népeit is elidegenítette magától.

Lassan-lassan török meg a varázs elbűvölő ereje, a melylyel magát e mesterségesen épült város körülvette és a mint szilik az, nyomában mindent a magyar állam ereje lép eg ész fenségében.

Jelentünk vezérloji, jövőnk alkotói, vigyázzatok!

— Országgyűlés. Az ipartörvényjavaslat részletes tárgyalásának folytatása tegnap lassabb tempóban haladt a képviselőházban, mint tegnapelőtt, mivel majd minden szakaszról rövid-bő-hosszabb discussió merült fel s a 122. §-nál a szónokoknak egész hosszú sora iratkozott fel szólásra, mely utóbbi §-nál a tárgyalás meg is akadt, illetőleg holnapra halasztatott. Ma tehát összesen csak két szakaszt fogadott el a ház. A 116. §-nál Apponyi adott be oly értelmű módosítványt, mely szerint a munkásnő a gyárban, szülés után négy hétig csak a tisztviselő orvos bizonyítványa alapján legyen a munkára alkalmazható. E téma felett érdekes discussió fejtett ki Szechenyi miniszter kifejtve Apponyi módosítványának ár y oldalait, a maga részéről is módosítványt terjesztett be. Mindkét módosítvány a bizottsághoz utasított. — A következő 117. §-nál Irányi Dániel adott be hosszabb indokolás mellett oly módosítványt, mely a § utolsó bekezdésében foglalt munkaidőt megrovidította volna, a ház azonban 83 szóval 59 ellenében a javaslat szövegét fogadta el. — A 121. §-nál a ház elfogadta Irányinak egy határozati javaslatát, melyben a kormány balesetek elleni biztosításról szóló javaslat benyújtására utasítatik. És most megereadt azón a hosszabb vita az ipartestületekről szóló fejezet 122. §-a felett. Zichy Jenő gr. oly értelmű módosítványt terjesztett be, melyben kimondatik, hogy az ipartestületeket egyzseren az iparhatóságok alakítják meg, minden megszorítás nélkül. Támogatták e módosítványt Gál Jenő, Helfy és Rónay. Azonkívül Dobránszky és Rónay János még más módosítványokat is terjesztettek elő. Előbbi a törvényhatóságok és kamarák közbejötté nélkül a feliratkozott iparosok kétharmadának beleegyezésével kívánta megalkotani az ipartestületeket. Az idő előre haladván, itt a vita felbeszakadt. Szólásra vannak még följegyezve: Lázár Ádám, Vesztér Imre, Meczner Gyula, Herman Ottó, Szederkényi, Kőrössi Sándor, Gondöcs, Krisztinkocs, Helfy, Thaly, Ferenczy Miklós, Bessenyei Ernő és Gyórfy Pető. Végül Orczy miniszter felelt Thaly interpellációjára a boszniai — katonaverkedés ügyében s a ház tudomásul vette. Tiszta meg felelt Vaduay Andor interpellációjára, melvet egy baranyamegyei szolgabíró visszavételei iránt intézett. Tiszta azt mondá. Biztosíthatom a képviselő urat, hogy Baranya vármegyében, tisztikarában, közönségében lesz annyi önértet, hogy megfogja adni a választ a képviselő urak ezen általánosságban kimon dott rágalmára. — V a d n a y erre azt felelte: Igy szokott a miniszterelnök ur banni mindig, szóval fenyeget (Zaj.) és fenyeget olyasmivel, a mivel való fenyegetésnek tulajdonkép alapja nincs. Tiszta Kálmán miniszterelnök: Nem fenyegettem, sőt biztosítottam a képviselő urat, hogy nem lesz semmi baja. (Derültég a jobboldalon.)

— A császárok találkozósa. A három császár találkozásáról elterjedt hírek kapcsán jelenthetem: Ugy Bécsben, mint Szt-Peter-várt élénken óhajtják az uralkodók személyes találkozását, hogy a két szomszédállam újból megszűri barát viszonya megpecsételtesek. Berliuben e kívánságot jó szemmel nézik s mindent megtesznek, hogy realizálását előmozdítsák. A czár a trónörökös nagykorúsítása után körutat készül tenni a biradalom több városában nevével s ez alkalommal Varsóba is megg, hol a berlini és bécsi udvar külön küldöttel fogja a találkozás részleteit megállapítani. Hiszik, hogy a czár Varsóban enyhíteni fog az oroszországi rendszabályokon s tán Orosz-Lengyelország közjogi helyzetén is.

A magyar gabona-kereskedelem fejlődése tekintettel multjára.

A magyarság, mely a Duna-Tisza közén államat alkot két század folyamában harczias nomád népből földmível. néppé lett. A külföldi gyarmatok, a jobbádság fejlődése, a papság meánniai tényezők. Az alföldi s a dunántúli vidék amaz ethnographiai hatalmak, melyek a téres sikon meglepült lovas nemzetet szántóvetővé alakították. Eleinte csak saját szükségletre termelte, majd magában az országban fejlődött, kivált a vízi s a régi római utak mentén élénk kereskedés. A XI. és XII. század folyamában a szomszéd német, cseh és görög kereskedők Magyarország nyersterményeiben s állattenyésztésében jövedelmét üzletalapot láttak. A gabona-kereskedelem történetére nézve csak egy körülményt említhetünk föl az évszázadokban, hogy nálunk is érvényre jutott az a nyugateurópai elv, mely a gabona ki-s bevitelét a király engedelmétől tette függővé, s mely részben a legújabb korig érvényben volt. Ugyanis az akkori fejletlen mezőgazdasági viszonyok közt gyakran megesett, hogy jó termés esetén még a vetőmagnak valót iz eladták, s az akkoriban gyakori éhség alkalmával drágán kellett azt ismét visszavásárolni, mit a rozg közlekedés meg súlyosbított. Királyi engedelem kellett ahhoz, hogy valaki a saját hasz-

— A trónörökös-pár utazása. Ápril 21-kén a trónörökös-pár bejő kirándulása alkalmával megtekintette a szultán kioskját, a melyet Mehemed Ali egyiptomi alkirály a babiloni torony mintájára építtetett. Büjkdereben megmutatták a vendégeknek azt a platánfát, melyet a hagyomány szerint bouillon Gótfried ültetett el. — Ápr. 22-én Részó trónörökös és Stefánia trónörökösné ujjalag meglátogatták a bazárt Stambulban és azután a

hadügyminiszteriumba mentek, hol a katonai diszszemléte tekintették meg. Estére nagyszerű diszlakoma adatik a Miramare gözösn, mely alkalommal a kikötőben levő hajókat mind kivilágították. Ő fenségek az éjt a Miramare hajón fogják tölteni, mely éjjeli 2 óraker Mudaniába indul, hol a brusszi vilajet főrangú tisztviselői fogják ő fenségeiket fogadni. Bruszszaban a fogadtatásra nagy előkészületek történnék, így a Mudaniába vezető utat serényen javítják, a brusszi kormányपालोत, melyben a fenséges pár meg fog szállni, kitatarozták és ujjonnan bebutorozták, azonkívül az ottan készült selyemnemtekből kiállítás rendeznek. Bruszsa ő fenségek tiszteletére zászlókkal lesz feldiszítve.

— A „Pol. Corr.” jelentése szerint a trónörökös-pár fogadtatására Bulgáriában a következő szertartások allapítottak meg: Pénteken ápr. 22-én reggel 1/7 óraker összegyűlnek a vasuti pályaház terén Várnában a miniszterelnök, a külügyminiszter és a hadügyminiszter, továbbá a városi hatóságok, a katonatisztek diszgyenruhában, a consulusok tagjai, az osztrák gyarmat, mindkét nembeli iskolás gyermekek virágokkal és egy diszszázad zenével s zászlóval. A katonaság a pályaház mindkét oldalán sorfalat áll fegyver nélkül. Reggel 7 óraker Sándor fejedelem egy bulgár hajóba száll s ezen a „Miramare” hoz megy a trónörökös-pár üdvözlésére; s a „Miramare” ezután kiköt. A pályaház épülete s a tér virágokkal és zászlókkal gazdagon lesz diszítve. A kiszállítás után a várnai polgármester fogja röviden üdvözölni a vendégeket s a trónörökös-párnak kenyeret és söt nyujt. Ekkor a diszszázad tisztjei bemutattnak s a század elléptetése után egy külön vonatra szállnak a vendégek s ezek kísérete s ezeken kívül a három bolgár miniszter, a sophia osztrák-magyar diplomatiai ügynök báró Biegeleben. 1/11 óraker Scheitlenyikba ér a vonat, a hol dejeuner lesz 21 terítéssel. Az indulás Russukba 11 óraker történik s a megérkezés ide delután 2 óraker. Itt ünneplés fogadtatás lesz a hatóságok és a consulusok részéről. A palotába hajtaszor a város bejártánál üdvözlő ágyulövekek fogadják a trónörökös-párt. Harom óraker diszebed lesz 30 terítéssel; 1/5 óraker setakocsizás Levant-Tabia felé. Innen egyenesen a kikötőbe mennek s este 6 óraker az Alexander-yachton Smardaba utazik a trónörökös-pár a három bolgár miniszter, báró Biegeleben és a fejedelem kíséretének társaságában.

A XV. század folytán, kivált Mátyás hadjáratai tömérdek élelmezést kívántak. Mátyás részint a haddal megtámadott országok népezen vette meg az élelmet, részint pedig pézzen. Olaszország magasabb culturája megengedte a kivittelt; Mátyás több ízben segített olasz gabonával magán. Igy 1466-ban kéri Ferdinand pápolyi királyt, engedje meg, hogy Boszniába küldendő serege számára — e tartomány nagy szűkében léven a gabonának — Apulia, Abruzzo és Calabriából szállíthassanak gabonát.**) Mátyás idejében az ország már nagy kivittelt termelt. Az erdélyi szász székek oly nagy mennyiségben exportáltak Havalföldre, hogy ök maguk árpából kölesből és zabból sütöttek kenyeret. Mátyás tehát megparancsolta, hogy a gabona kivitele büntetés terhe alatt tilos.)

A XVI. és XVII. század fluctuatioi házákat, ugy politikailag, mint gazdaságilag is három területre osztották. A dunántúli vidék és északnyugati Magyarország termése s ausztriai örökös tartományokban talált vevőkre, az Alföld, — mint az Akademia kiadta Török-magyarok emlékek számos adataiból kiderül — elég jövedelmes kereskedést folytatott a török birodalommal. A terményüzletet itt leginkább görögök és rácok követték, kiknek számos hajójuk járt a Dunán és Tiszán. Az ugynevezett Bácság folytonos harczai és a népesség megfogyása következtében ugaron maradt s a XVIII. század közgazdasági törekvései leginkább a vidék gyarmatosítása körül összpontosulnak. Erdély és az Erdélyhez tartozó magyarországi megyék egyfelől a Havas-alfölddel és a délnai részekkel, másfelől pedig Lengyelországgal folytatnak kereskedést. E három külön termelési terület a XVIII. században, söt némi részben a XIX-ikben is megtartotta ez irányzatot s csak a legújabb idők közlekedési politikája alakított Magyarországból egységes termelő arealek.

A török hódoltság megszűnését követi a Rákóczy-harcz, melynek közelémi nem váltak a beéks fejlődést kívánó kereskedelem javára. Nagyobb-szerű gabonakivitteltől szó sincs: söt ellenkezőleg nekünk szállítottak gabonát. Egyetlen jövedelmező üzlet: a hegyaljai borkivitel, mely Lengyel és Oroszországban igen jó piacra talált. Gabonapiacunk történetében az állandó katonaság felállításza nagy fordulat. Addig az egyes ezetek élelmeztek magukat lisztel kenyérral, s hogy ily méltányos módon, arról elég haragosan beszél a XVI. és XVII. századbeli jobbágy nyomora. 1715 után állandó proviant-magazin-ok állítottak az ország egyes városiban, hol azoknak olvóveteli joguk vala s előbb mindig a katonaság élelmezésére való gabona határozottatott meg, azután engedték meg a kivittelt.

III. Károly alatt a dunántúli megyék erősbödni kezdtek. Trieszt és Fiume kikötői magyar gabonát szállítanak Olaszországba, Spanyolországba. Az alföldről a Dunán fölfelé Bécsnek nagyszámú bárka szállit gabonát.**) Ez időben fejlődik ki a szoros közgazdasági nexus hazánk és az örökös tartományok közt, mely a magyar gabona szabad kivittelt gátolta s első sorban szolgálja a bécsi piacra utalta. Még csak Lengyelország szomszédos része volt, mely néha az északkeleti megyékből fedezte szükségleteit.**) Valamint ma a tarifák: az utak rosszassága, de kivált az állami harminczadok zsarolási nagy akadályai voltak a gabonázletnek. Számítalan a panasz e részben.***)

Dr. Thallóczy Lajos.

*) U. o. 343. l.
**) Jakab E. Oklevéltár Kolozsvár történetéhez I. 107. l.
***) Hazai Ománytár III. 418. l.
†) Teletki J. Hunyadiak kora. XI. 408. l.
*) Orsz. Levéltár canic. oszt. 1732. nro. 71.
*) U. o. 1734. Sarosból nro. 13.
**) U. o. 1735. nro. 121.

*) U. o. 343. l.
**) Jakab E. Oklevéltár Kolozsvár történetéhez I. 107. l.
***) Hazai Ománytár III. 418. l.
†) Teletki J. Hunyadiak kora. XI. 408. l.
*) Orsz. Levéltár canic. oszt. 1732. nro. 71.
*) U. o. 1734. Sarosból nro. 13.
**) U. o. 1735. nro. 121.

*) U. o. 343. l.
**) Jakab E. Oklevéltár Kolozsvár történetéhez I. 107. l.
***) Hazai Ománytár III. 418. l.
†) Teletki J. Hunyadiak kora. XI. 408. l.
*) Orsz. Levéltár canic. oszt. 1732. nro. 71.
*) U. o. 1734. Sarosból nro. 13.
**) U. o. 1735. nro. 121.

*) U. o. 343. l.
**) Jakab E. Oklevéltár Kolozsvár történetéhez I. 107. l.
***) Hazai Ománytár III. 418. l.
†) Teletki J. Hunyadiak kora. XI. 408. l.
*) Orsz. Levéltár canic. oszt. 1732. nro. 71.
*) U. o. 1734. Sarosból nro. 13.
**) U. o. 1735. nro. 121.

*) U. o. 343. l.
**) Jakab E. Oklevéltár Kolozsvár történetéhez I. 107. l.
***) Hazai Ománytár III. 418. l.
†) Teletki J. Hunyadiak kora. XI. 408. l.
*) Orsz. Levéltár canic. oszt. 1732. nro. 71.
*) U. o. 1734. Sarosból nro. 13.
**) U. o. 1735. nro. 121.

Hajdumegye közgyűlése. (Második nap.)

Debreczen, apr. 24.

A mai nap gr. Degenfeld-Schomburg József főispán szabatos és valóban pártatlan vezetése miatt — fontosságban felülmúlta, népszerűség és élénkség tekintetében pedig megközelítette a közgyűlés tegnapi napját, csak azt jegezzük meg, hogy a főispán ur néha nagyon is gyorsan mondja ki a határozatokat s ezért — mint p. o. a dorogi ügyben — a hozzászólás lehetetlenné válik.

Az ülés pont 9 órakor megnyitván, felolvastatik s tudomásul vétetik a tegnapi ülés jegyzőkönyve. Felolvastatnak:

a) A kir. épít. hiv. jelentése a hajdum. közm. váltásági alapot illető 1884. költségelő-irányzatról.

b) Az 1884-ik évben természetben leszállgáló közmunkának utak szerinti felhasználásáról sat.

A kőutak.

Az állandó választmány javaslata oda terjed, hogy kőutakat építtetnek a vasutig Szoboszló, H.-Böszörmény, H.-Nánás, Dorog, Kaba, P.-Ladány és Földes felől, továbbá a debreczen-egri kőut. Másodsorban kiépíttetnek a debreczen-békési, kaba-tetleeni és Földesen át a sápi vasuti állomáshoz vezető kőutak. A megyei úthálózatba felvett 9 rendbeli földut. meghagyatik. A megyei kőutak kiépítésére a mérnöki hivatal 1,800,000 frtot, évi fentartására 290,898 frtot vesz fel s ez sem sorsjuttatással, sem kölcsönnel, sem pedig egy súlyos pótdólványkivételével nem levén fedezhető: egyelőre a fokozatos kiépítés látszik ajánlatosnak: a fentebb elősorolt utak építetvén ki, esetleges fölösleg fordítatik a debreczen-egri kőut. utánpótlására évi 20,000 frt fordítatik.

A közgyűlés e javaslatokat magáévá tette azon hozzáadással, hogy Jász-Kun Nagyszolonok felhívásak az utak folytatásának kiépítésére, továbbá a nánási uton tervezett hid és átvezető engedélyezéseivel azon esetben ha az előirányzatból erre fordítható fölösleg mutatkozik.

Szinai Gyula s kiküldött társai részéről bemutatottak a mezőrendőri tialmak áthágása tárgyában készített szabályrendelet.

Elfogadjatik Rázós Gyula alispán azon módosításával, hogy a szüretelést illető határozatot meghozatala a községi képviselőket illeti.

Miről köszönjön le a h-böszörményi polgármester?

Igen élénk s érdekes vitát idézett elő Kovács András h-böszörményi polgármester összeférhetlenségi ügye, mint a ki e hivatala mellett elvállalta a közbirtokossági elnök tisztét is. Az állandó választmány, Szinai Gyula t. ügyész által eszközölt vizsgálat folytán a polgármestert arra óhajtja felhívni, hogy a két állás valamelyikéről 60 nap alatt leköszönjön.

Gál Mihály a leköszönés egyszerű kimondását véleményezi, miután erre alkalmazható szabályrendelet létezik.

Kovács András szerint nem létezik ily szabályrendelet, csak is megyei határozat. A t. ügyész felhívására azért felelt oly későn, mivel a levelet csak a legutóbbi időben bontotta fel. Azt veli, hogy a h-böszörményi közbirtokosság szabad választási jogát gyakorolta, midőn a választás reá esett s ő azt épen ez okból elfogadta.

Főispán óhajára felolvastatik H. Bö-

szörmény városa közgyűlésének az ügyre vonatkozó terjedelmes jegyzőkönyve.

Ráky Béla a éles kritika alá veszi a polgármester ur eljárását, kiemeli a két állás összeférhetlenségeit. Nem hiszi, hogy megvédhető ugyanegy személy a város érdekeit a közbirtokossággal szemben p. a per esetében. Miután most is forog fenn egy elintézésre való összeütközés, nem 60 nap alatti, valamely állásról való de rögtöni leköszönésre óhajtja szoríttatni a polgármestert, úgyi kényes viszonyok a h-böszörményiek, hol sok esetben nem tudni, mi a városé és mi a közbirtokosságé.

Rázós alispán védi az áll. vm. javaslatát.

Gr. Degenfeld főispán összegegyeztetetőknek véli a két álláspontot, 14 napot óhajt engedtetni a leköszönésre.

Kovács András polgármester úgy mond — jól ismeri a város ügyeit. (Gr. Degenfeld főispán közbeszól: Hisz az helyesen van!?) Azért nem köszönt le, mivel a miniszter a felterjesztés alkalmával az irányban nem intézkedett. (közbekiáltások: szabályrendeletek vannak!) ugyis leköszön ő, ha látja, hogy a két állásban összeütközési esetek mutatkoznak. (Dertültség.) Ha a megye azt hiszi, hogy a szabad választás korlátozásához járva... (Zaj) Ha le kell köszönnie akkor az előző állásról mond le, s ez esetben mind egy neki ha most, vagy 14 nap alatt köszön le.

Ráky Béla hangsúlyozza, hogy a leköszönés csak feltételelesen történt speciális esetet hoz fel annak kimutatására, hogy a haladéktalanul való leköszönés moudandó ki. Czincz Ignác és Lada Sándor az úgy is közel tisztújításig a polgármestert mindkét tisztében meghagyatni óhajtják.

Szinai Gyula rövid felszólalása után az állandó választmány javaslata fogadjatik el. Gescheffele... hivatall!

Érdekes volt a dr. Boda Gyula dr. Ladányi községi orvos és dr. Flamm Bertal n szerződésének ügye, mely szerint Boda ideiglenesen lemond dr. Flamm Bertalan javára különféle körorvosi javadalmairól, többi pedig segíti őt hivatalos működésében sőt ezen okmány alapján — úgy mond községi orvosnak tekinteni magát!

Ezen hivatallal utótt „Gescheff“ természetesen érvénytelennek nyilvánítatik.

Helyi ügyek.

Dorog város polgármestere. Dorog s József társának a városi képviselői közgyűlés által, az ugar felszántása tárgyában hozott határozat beadott felelőzése elvettetik.

E tárgyhoz többen óhajtának hozzászólni, azonban a határozat kimondatván, főispán a tárgyat befejezettnek nyilvánítja.

Az egyes községek és városok utasítottak számadásait kiaknak meg a következő évben való felterjesztésére. Megjegyzések történnék csupán Földes község számadásainál, máskülönb a jelentések tudomásul vétetnek.

Tíz évre.

Dorog és Nánás részére egyhangulag megszavazatták, hogy a nánási vasutra felvett kölcsönt 10 évig a közmunka váltásából fedezhesse.

Lányi h-böszörményi postamesternek közmunkaváltásának leiratását ajánlja a központi választmány.

Czincz Ignác azon felszólalására, hogy ezen posta nem állami, a közp. vál. javaslata elvettetik.

A közgyűlést főispán d. u. 1 órakor be-

zárja. A közgyűlés első napján felolvasott alispán jelentése áttekinthető s kimerítő képet nyújt Hajdumegye beléletének 1883. mozzanatairól.

Orvendetes eseményképen emeli ki először is gr. Degenfeld-Schomburg József főispánna való kinevezését, kinek beiktatása aug. 4-én ment végbe. Sajnálattal emlékezik meg Veszprény Gáspár alispán elhunytáról s a törvényhozás alkotásából utal kivált a köztisztviselők minősítéséről, az országos kiállításról s a megyei háztartásról szóló s más törvényekre, melyek közül az utóbbiban a megyei autonómia szélesbítését látja.

A megye kiadásainak összege 42,950 frt, a bevételekké 43,722 frt. 31 1/2 kr. 3/4 kr. megkalkulált, tehát: 43,722 frt 31 1/2 kr.

A múlt évben 9 gyűlés tartatott. Máj. és okt. hóban 1—1 rendes, máj. jul. aug. okt. nov. és decz. hónapokban 7 r. k. közgyűlés, a melyeken összesen 1359 tárgy intéztetett el.

Közp. biz. ülés volt 12 r., 1 r. k. s elintéztetett 1205 ügy. — Alispáni iktatóba érkezett összesen 12,395.

Tanulgy. A megye 2340. 90 □ kilom. területén s a 20 községben, 121,969 lakosra esett iskola: I. Református.

- a) Elemi főiskola 20
b) Elemi leányiskola 20
c) Elemi vegyes isk. 7

II. Római katolikus.

- a) Elemi főiskola 2
b) Elemi leányiskola 2
c) Vegyes 10

III. Görög katolikus.

- a) Elemi főiskola 2
b) Leányisk. 3

IV. Mózes vallásu.

- a) Elemi 6
V. Községi iskola.

- a) Elemi főiskola 1
b) Leányiskola 1
c) Polgári iskola 1

Ezenkívül volt ismételt iskola 69 és kisdóvoda 2.

31.2 □ kilom. területre esik 1 iskola 20 községből egyre-egyre 4 s végre 1639.5 lakosra 1253 tankertületre és 202 iskolajáróra 1—1 iskola.

A tankötelesek száma: 2652 fiú és 2692 leány, a tankötelesek a lakosoknak 15.4%-át tették s minden 1000 lakosra esik 1525 tank.

Tanító volt 140, ezekből 139 képesített, 8 nem képesített; 131 rendes tanító, 9 segéd-tanító; 134 fi és 6 nótanító. Volt iskola 29 jeles, 19 jó, 18 elég, 9 rossz.

Szaporodás az idén 4 iskola, 4 teremmel és 4 tanítóval.

Lözegészségügy a zord időjárás folytán kedvezőtlen volt és kivált a váltóláz és vörheny uralkodott.

Az 1883 halálzási szám 6 esettel kevesebb, mint 1882 ben. Meghalt 4051 egyén; 2041 férfi, 2010 nő. (Halva született 176 gyermek.) Legnagyobb a halálozás a b. újvárosi járásban (4404) legkisebb a H.-Nánásiban (2851).

Sámsomban új győrszertárt állítottak. Volt a megyében 26 orvos, 6 sebész — 14 helyen.

Igy szólott hozzám: — Te jól tetted és te jó vagy, menj, kedves Péterem, várni fogok rád. VI.

Jobbra-balra, jobbra-balra, szól a dob! Előre indulj! Így ment ez egy huzamban Wagramig! Péter vigyázz magadra! Itt az ellen-ség! Egy tezsört láttam. Ötszáz ágyu volt itt, mely egyszerre dörgött és a mellre nehezedett és a láb a vérben gázolt.

Féltém és hátra tekintetem. VII.

Ott hátul volt Franciaország, és a falu és a körtefa, melynek minden virága most már gyümölcs.

Behunytam szememet és láttam magam előtt Perrine-t, ki értem imádkozott. Dicsér-tessek az Ur Isten! Előre, előre, jobbra, balra! Tűzet! előre a szuronyral! — Ah! ah! az ujoncz jól viseli magát! Ficzkó, hogy hívnek? Felség nevem Péter. — Péter, tisztá teszik.

Perrine! oh édes Perrine! Tiszt! Eljen a háboru. A csata napja ünneppnap! A hadsereg elére jutni, nem kell egyebet tenni, mint hogy egy lábat a másik elé rakjunk. Jobbra, balra! — Ismét te vagy, Péter. — Igen felség. — Végy fel újabb vállrojtót.

Volt elég felszedni való a halottakról IX.

Felség, köszönm! És előre Moszkváig, — de nem tovább. az óriási hósvatagban halottak jelölik az utat; itt a folyó, ott az ellen-ség, miukét oldalról a halál! — Ki helyezi el az első dereglyét? — Én, felség!

— Mindig te, kapitány! A vítezség érdemkeresztjét adta nekem. X.

Dicsértessék az Ur Isten! Perrine, édes Perrine, te büszke leszesz réám. A hadjárat-nak vége, megkapom búcsimat. Huzzátok meg a harangokat, szóljatok harangok, a mi eskü-vönkhöz! Az ut hosszu, de a remény gyorsan röpül. Ott lent, ezen hegy mögött, ez az én falum.

Megismerem a toronyot, mintha harangja kongna.

Volt továbbá 10 állatorvgs, 13 gyógyszerész, 109 okl. és engedélyes bába.

Sorhadhoz 283, póttart. 28 ujoncz állít-tatott.

Adóhátalék a múlt év végén 332,238 frt 90 1/2 kr.

Személy és vagyon biztonság. Sok tűz volt, ezért a terményrakományok betiltása vagy korlátozása látott szükségesnek. Tűz volt 74 alkalommal, legtöbb (33) H. Böszörményben. Csendőrség felállításra óta a közbiz-tonság javult.

A lónemesítés lendületet nyert, phylloxera nem mutatkozott.

A városi vagyon kezeletett: 1) A közpónban: 111,487 frt 09 1/2 kr. 2) A rend. tan. városokban: 213,482 frt 15 kr.

3) A 3 közs. 86,026 frt 87 kr. Összesen: 411,003 frt 11 kr.

Választók a közp. vál. által összeírva: Nánás: 2213, Szoboszló: 1802, Nádud-var 2351. Összesen 6366.

Pártélet.

Kedden délelőtt Arad szab. kir. város szabadelvű választópolgárainak egy küldöttsége jelent meg Falk Miksánál, hogy őt az országgyűlési képviselőjelöltség elfogadására felszó-lítsa. A díszes küldöttséget báró B. Á. H. idy Albert vezette.

Szatmárról írja tudósítók: Szatmárme-gyében a képviselőválasztási mozgalnak lassankint elénkenni kezdenek. A n.-karolyi kerületben a kormányparti is jelölt után lát s Jágócsy Péterfyt emlegetik jelöltként. N.-Ká-rolyban függetlenség pártit emlegetnek, a vi-déken azonban mérékelt ellenzéki jelöltet ke-resnek. — A csengeri kerületben Domahidy István kormányparti ellenében a függetlenségi párt V. Alji Árpádót óhajtáná jelöltjének s a f. hó 14-én Komlód Tótfaluban tartott népes értekezleten elhatározták, hogy 65 tagu kül-döttségre fogja Valyi Árpádót a jelöltség elfoga-dására felkérni; a kormány iránti hidegség a párt győzelmét biztosítja. A n.-bányai kerületben emlegetik Prupbergert kormányparti programmal. A mérékelt ellen-zék Lovrics pesti ügyvéd mellett szállt síkra, nemzetzeti programmal fellepett Sztán Simon volt szolgabíró. Az aranyos-megyei kerületben a függetlenségi párt Sepsy Károl t akarja felleptetni jelöltnek: *

A kormányparti népamítás egy kiváló példáját a „Jász-Nagy-Kun-Szolnok“-ban, mely áprilisi 26-iki számában arra az esetre, ha a Szapáry Gyula gróf pénzügyminiszter által ajánlott jelöltet Bárczayt, azzal kecsesgett Szolnok városát, hogy meg fog v áltani a z i t a m é r é s i regale, Szolnok katonai l a k t a n y a, továbbá állami költségen kö z r a k t á r a k f o g n a k é p i t t e t n i s p e t r o l e u m f i n o m i t ó g y á r t e l e p f o g l é s i t e t n i. Vajjon nem emlékezett-e ez az egykori állítólagos ellenzéki „Nem a d o z z u n k“ ígéretekre? A Jász-Kun-Szolnok ígéréteit már csak azzal lehetne tullicizálni, hogy a t u d o m á n y s m ü e g y e t e m e t, m a g y k i r. o p e r á t s t e n g e r i k i k ö t ö t i g n é n e k Szolnokon.

Dynamit merénylet. Krakóból távir-jak tegnap keletelt: Délután 2 óra 20 percz-kor egy egyén a helybeli reudorségi épület felé dynamit-petardát dobott, mely borzasztó robbanással szétpattant. Sok ablaktábla szóró-

A helybeli kü-inkább kapnának a most azok által, a g o k b a n r é s z t v e t t e k g y ó k a t s i d e m u n s u n k n a g y k á r a r a j e s z t i k. — A g a z d j o b b v o l t á e r t a b o l a t ó v e n d é g e k e t s z k i s s e b b v i l l o n g á s t. — E z z e l a s z a b á d u g y v a n a m i V a r d a a f e h é r s z e m é l y e k t e s e v e l; L á t i á k a k a r m é l y e E g h a j l e b a n s e m m i r e n d e t h a n e m h o g y m é g v i g a b b a n e t e k a v i s z z a t e r n e k, a n n a k i s e b b e t s e m m u n a z a p á k t ó l u g y h i k ö l c s e t l e n s é g s b u e s h o g y m i n d e n f i n ó s, m i r e n e m v i s z ó t t b a l v e l e k e d e s, c z e n v a l ó s á g g a l a b o c s a t t a s á v a l.

IV-er. Azzal hogy a Bormérés nemzetiek s vallá lamennyire egy ny szent egyrituson le való felelem! gyen dem, hogy virágzó diekben gerjesztet jönni, ugy de mi reánk? Mit árt a más népes nagy k majd mindenféle v lakossákból? ha városok boldogok mi épen ez által czeriára, irigyked hívataltbeli tudomá ságra mutat az il

Magyar orsz. kiállítás XX. érdekes és ritka pezuí az a dísz a z e l ő t t R o z s o s u k i á l l i t a n i. E z a z g y a r o r s z á g i s z é p

A »DEBRECZEN« TÁRCZÁJA.

A madarak.

I. A fülemülék.

Ez itt a kert, liget, ha nem csalódnám! — Szerelmem nézd, feléd hogy integet A zöld bokor, a melynek lombos alján Taval magannak — eljegyeztelek...

Jer hát...! Óién, tudom a régi fészek Meg ott van, — ott; nem dulta senki fel, — Hisz ellensége nincs a fülemülének, S a vett jóért cserébe — énekel...

II. A verebek.

Im itt a régi fecske fészek, S gazdája még nem ért ide, — Unalmas ugra rakni fészket, Azért — gyerünk e régibe!

Szedett pehely, finom mohával Kitaljuk újra s — megteszi; S így semmi gondunk addig is még A költés — kezdetét veszi. —

III. A rigó.

Ködös hajnal, a fán a dér ül, Madár sereg már ébredéz, De meglapul meleg helyén, és Csicsereg: hűvös egy reggel ez!

Csak egy madár száll ágról-ágra, Mi neki dér, a fagy, a hó...! „Hűdég van bár, de — majd meleg lesz...“ Fátyóli vigan a rigó.

Julius.

A körtefa dala.

A mi falunkban La la la la... A mi falunkban Körtefa van La la la... (Régi körtánca.)

I. Nagy körtefa állott a falu végén. Tavaszkor valóságos virágkaszalra hasonlított. A majoros háza az út túlsó oldalán volt! Kapuféj-fája köből volt, mint valami kastélynál; a majoros leányát Perrine-nek hitták. Jegyesek voltunk.

II. Tizenhat éves volt. Mennyi rózsá virult arczán! Majdnem annyi, mint virág a körtefa. A körtefa alatt volt, midőn így szóltam hozzá: — Perrine, Perrinem, mikor lesz lakodalmunk?

III. Minden nevetett rajta: haja, melylyel a szellő játszadozott, alakja, kis faczipőbe bújta-tott meztelen lába, kezei, melyekkel az ága-kat lehajtá, hogy a galagonya illatát élvez-hesse, tiszta homloka, piros ajkai közt kivi-lágló fehér fogai.

Ah! mennyire szerettem őt. — Lakodal-munk, mondá ő, aratás felé, ha a császár nem visz katonának.

IV. Midőn az összeírás megkezdődött, viasz-gyertyát égtettem oltár előtt, mert a gondolat, hogy őt elhagyom, kőként nehezedett szívemre. Üdvözlőgy, szűz Mária! én a legmagasabb szá-mot huztam. De János, az én tejtestvérem, a sorozás alá került.

Sirva fakadt s így szólt: — Anyám! az én szegény anyám!

V. Vigasztalódjál, János; én, én árva va-gyok. Nem akart nekem hinni, midőn azt mon-dtam neki: — Én megyek helyetted. Perrine a körtefa alá jött, szeméi könyben usztak; soha nem láttam őt sirni; könyei szebbek voltak mosolyánál.

